Herstel

ORGAAN DER KATHOLIEKE ARBEIDERSBEWEGING IN BEVRIJD NEDERLAND

3 Februari 1945

No. 6

Democratie! Democratie?

„Democratie" is het slagwoord onzer dagen. Gefluisterd tijdens de jaren der bezetting als samenvatting van ons onstuimig verlangen naar vrijheid en recht en van onze diepe verachting voor de rechts- en staatsopvatting der onderdrukkers, wordt het thans openlijk uitgesproken en vult het de kolommen der dag- en weekbladen als het groote, richtinggevend beginsel voor den heropbouw van den Nederlandschen staat. Wanneer wij hier een waarschuwend woord laten hooren, is dat, omdat wij de democratie lief hebben. En een vriend, die mij mijn feilen toont....

Democratie is regeering *voor* het volk en *door* het volk en vraagt als zoodanig de inschakeling der onderdanen in de bestuursapparaten, zoodat zij als volk over eigen belangen oordeelen en beslissen. Democratie beteekent zelfbeschikkingsrecht van het volk, dat niet bestuurd wordt, maar zichzelf bestuurt, waarvoor allerlei maatschappelijke en staatkundige organen noodig zijn, waarin de verschillende groepen en richtingen van het volk vertegenwoordigd zijn. Democratie wil daarom zeggen openbare behandeling van de openbare zaak; ieder op zijn plaats en ieder zijn eigen verantwoordelijkheid in het groote geheel.

Is de verwezenlijking van zulk een staatsvorm op zichzelf de geestdrift van elken rechtgeaarden burger waard, na vierenhalf jaar geleefd, neen, geleden te hebben onder een regime, dat daarvan juist het tegenbeeld is, zijn wij, Nederlanders, begrijpelijkerwijze van nog branderder enthousiasme voor dit ideaal vervuld. Vol geloof en vertrouwen begroeten wij, na den donkeren nacht der tirannie, den morgen der vrijheid. Sterker dan voorheen leggen wij den nadruk op de noodzakelijkheid van een opbouw van den staat van onderop, want wij hebben ondervonden, wat het wil zeggen, van bovenaf te worden bestuurd zonder mogelijkheid van medezeggenschap. De uniformiteit zijn wij beu; wij willen eenheid in verscheidenheid. Wij zouden, nu minder dan ooit, dulden, dat over ons zonder ons wordt beslist.

Democratie!

Maar liefde maakt blind en reeds het feit, dat het geroep van „democratie, democratie" gedeeltelijk een verschijnsel van reactie is, maakt het niet onwaarschijnlijk, dat niet alles, wat in naam der democratie wordt bepleit en gedaan, den toets der critiek kan doorstaan. Op één gevaarlijke misopvatting willen wij hier wijzen. Het schijnt, dat bij velen de idee leeft, alsof democratie enkel een kwestie van vorm is, n.l. van organen en instanties, waarin het volk door zijn afgevaardigden vertegenwoordigd is. Als eerst maar, zoo oordeelt menigeen, die lichamen er zijn, dan is de democratie verzekerd. Maar dat is bijgeloof in de wonderkracht van den vorm. Niet de uiterlijke organisatie maakt de democratie, al is ook deze noodig, maar op de eerste plaats gaat het om de ware democratische mentaliteit. Democratie als samenstel van wetten, organen en instellingen is slechts de uiterlijke zijde, hoewel dit niet wil zeggen, dat zij gemist kan worden. Eerst wanneer er democraten zijn, kan er sprake zijn van democratie in den waren zin des woords. Slechts op het doek van de ware staatsgedachte kan het ideaal van de democratie worden geborduurd. Van binnenuit, d.w.z. uit den geest van een volk moet de democratie groeien, welke eischt het juiste inzicht en zeker niet in mindere mate karakter en een hoog moreel.

Aan de hand van het volgend geval, dat zich in een van de steden van bevrijd Nederland heeft afgespeeld en dat wij hier, op grond van vaststaande gegevens, zonder namen, maar volledig weergeven, willen wij het gezegde toelichten en verduidelijken, waarin vóór alles de democratie moet bestaan en waarin zij momenteel tekort schijnt te schieten.

Democratie! Democratie?

Voordat door een rechterlijke uitspraak zekerheid omtrent het gebeurde was verkregen, werd een te goeder naam en faam bekend staande winkelier in een officieele mededeeling in de plaatselijke pers door de politie gebrandmerkt als een schandelijke profiteur, die misbruik had gemaakt van den noodtoestand, waarin een stadsgenoot, die bij de oorlogshandelingen alles had verloren, verkeerde, door voor een artikel duizend gulden, wat het twaalfvoud van de geschatte waarde was, te vragen. Zijn wij goed ingelicht, dan geschiedde deze publicatie in overleg met den Commissaris Militair Gezag.

In een democratischen staat wordt, uit eerbied voor de persoonlijkheid, niemand tot misdadiger bestempeld, voordat zijn schuld aan het te lastegelegde is komen vast te staan. De politie loopt niet vooruit op het rechterlijk vonnis; elk overheidsorgaan heeft zijn eigen taak en houdt zich binnen de grenzen van zijn bevoegdheden. Hier zien wij echter, in strijd met deze gedachte, hoe tot publicatie werd overgegaan (met naam en volledig adres), alsof een vonnis reeds was gevallen. Bovendien geschiedde de bekendmaking, later bovendien nog door Radio Oranje wereldkundig gemaakt, in onnoodig krenkenden vorm, wat minder lijkt op democratie dan wel op een zich richten naar de stemming van het volk, waarvan, terecht of ten onrechte, verondersteld werd, dat het geruststelling behoeft. Al laat ook de democraat de eischen der taktiek gelden, hij gaat niet zoover, dat hij daaraan de rechten van het individu opoffert. Geen grootere vijand van de democratie dan de demagogie. Sterk gezag moet ook rechtvaardig zijn; het moet juist in de rechtvaardigheid zijn grootste sterkte zoeken.

Het bleek al spoedig, dat de feiten anders lagen dan men bij de publicatie had gedacht. Een betrokken overheidspersoon erkende in een onderhoud, met den verdachte, diens zoon en hun raadsman, dat wanneer hij den verdachte vóór de publicatie persoonlijk zou hebben gehoord en wanneer hij alle feiten en omstandigheden zou hebben geweten, hij niet tot publicatie zou zijn overgegaan. Daaraan werd toegevoegd, dat men, gezien het proces-verbaal, meende tot de gewraakte bekendmaking te mogen overgaan en dat de rechter had te beslissen, of hier een geval van prijsovertreding aanwezig was. Bij eventueele vrijspraak of afvoering van de zaak zou bevorderd worden, dat hiervan officieel in de couranten mededeeling zou worden gedaan onder verwijzing naar de eerste publicatie.

Op grond van een en ander verwacht de lezer natuurlijk niet anders dan dat deze onverkwikkelijke geschiedenis daarna een spoedig einde heeft genomen. Helaas, tot heden, bijna drie maanden na de publicatie, hebben alle pogingen om recht te krijgen gefaald. Nog steeds wacht de winkelier op een vonnis, hoezeer door de betrokken overheidspersoon was toegezegd, dat — bij gebreke van de normale rechterlijke instantie — zou worden bevorderd, dat de zaak ten spoedigste voor den Krijgsraad zou dienen. Deze hield reeds eenige malen zitting, zonder dat de zaak werd behandeld. De gelegenheid tot rechtsherstel door een vrijsprekend vonnis is dus ruimschoots voorhanden geweest.

In een democratisch staatsbestel zit het recht ten troon en het recht eischt zoo spoedig mogelijke liquidatie van de gevolgen, door een misgreep der overheid ontstaan. Niet dat de overheid fouten maakt, kan de democraat haar ernstig aanrekenen, maar dat zij dit uit al te groote lichtvaardigheid doet en vooral strijdt het met zijn democratische gevoelens, wanneer hij ziet, dat de gezaghebbers niet den geestelijken moed hebben, openlijk ongelijk te bekennen en niet alles doen om hun fout goed te maken. Het is een even valsche als gevaarlijke vergissing, wanneer de overheid meent, dat schuld bekennen haar gezag ondermijnt. In een waarlijk democratischen staat is het gezag sterk genoeg om dat te doen; het doet zulks ook en het komt er niet zwakker, doch sterker door te staan.

De beschuldigde winkelier heeft aan de deuren van tal van instanties geklopt; hij heeft een dertigtal schriftelijke verklaringen van vooraanstaande stadgenooten overgelegd, waaruit kan worden afgeleid, dat hij niet tot de te lastegelegde prijsovertreding in staat geacht moet worden. Hij heeft zijn klantenboek aangeboden voor het nemen van steekproeven. Hij heeft een oproep in de plaatselijke pers voorgesteld, waarin zij, die van meening zijn, dat zij goederen tegen te hooge prijzen hebben gekocht, tot mededeeling aan den Dienst ter bestrijding van economische delicten worden uitgenoodigd, zulks onder verzekering, dat tegen hen geen vervolging zou worden ingesteld. Hij garandeerde de betaling van alle boeten, dus ook die van de koopers en bood een zekerheidshypotheek aan voor de nakoming der eventueele verplichtingen tot betaling van boete. Hij heeft....

In een democratischen staat krijgt de burger zijn recht en hier zien wij, hoe een burger recht moet zoeken en zijn zoeken zonder resultaat blijft. Hier zien wij het omgekeerde geschieden van wat in geordende staatsgemeenschap plaats heeft. In de democratie rust de overheid niet, voor zij, al zijn de belemmeringen nog zoo groot, het geschonden recht in openlijke eere heeft hersteld. Onverbiddelijk volgt op het misdrijf de straf, de tegenwerking van den verdachte mag nog zoo geraffineerd of diens

PATER PASCHASIUS O. Cap.

PLICHT TOT WERKEN

De Katholieke arbeidersbeweging heeft de dure plicht op te komen voor de rechten van den arbeider. Met alle middelen waarover zij rechtens beschikt, moet zij werken voor een passend stoffelijk bestaan van de werknemersstand. Onze beweging heeft echter nog een taak, een taak van verhevener aard, van hogere orde. *Op haar rust de zware verplichting, de zedelijke adel van de arbeidersstand hoog te houden en, waar nodig, omhoog te werken.*

In de vooroorlogse tijd vooral werd ons herhaaldelijk voor de voeten geworpen: voor de *rechten* der arbeiders vecht gij, hen op *hun plichten* wijzen durft gij niet. Of zich een of andere leider in deze iets te verwijten heeft, wens ik niet te beoordelen. Wel echter kan ik deze eerlijke verklaring afleggen: tot nog toe heb ik geen stand of klasse ontdekt in ons land, die naar voorgehouden verplichtingen volgzamer luistert dan den katholieken georganiseerden arbeider.

Even onvervaard als wij vaak voor hun rechten zijn opgekomen hebben wij hen op hun plichten gewezen.

En nooit hebben wij ervaren dat hun neiging tot luisteren afnam, wanneer men hen *eerlijk* en *fatsoenlijk* op hun plichten wees.

Ik heb de arbeiders te lief en waardeer hun stand te zeer ter wille van hetgeen deze presteerde en aan zedelijk gehalte wist te bewaren ondanks vaak harde omstandigheden, om te aarzelen, hen over hun plichten te spreken.

Nu wij tot hen een woord willen richten over de plicht tot arbeiden, achten wij het noodzakelijk, de schijn te vermijden, alsof zo'n woord alléén voor hen op zijn plaats is.

Wij verklaren daarom het volgende vooraf: *werkschuwen zijn er momenteel in alle rangen* zelfs in de rijen der officiële opvoeders, zoals droevige ervaring mij leerde.

Men werpt op de arbeiderstand een onverdiende blaam, wanneer men, sprekend van werkschuwheid, uitsluitend op handarbeiders doelt.

Na dat woord vooraf, een woord tot de leden onzer Katholieke Arbeidersbeweging.

*

„Wie niet werkt, zal ook niet eten."

Ziedaar een woord, dat, 19 eeuwen geleden, geschreven werd door St. Paulus, de energieke Apostel, die alles trotseerde, wanneer het op verdediging der Christelijke beginselen aankwam.

Die kernachtige verklaring uit Paulus' brief aan de eerste Christenen, heeft deze betekenis: wie vertikt te werken, terwijl hij tot werken in staat is en passende werkgelegenheid heeft, verdient niet door anderen te worden onderhouden.

Werkschuwe mensen zijn parasieten op de boom de maatschappij. Zij leven van goederen door de maatschappij voortgebracht, terwijl zij zelf geen bijdrage willen leveren voor de goederenvoorraad der gemeenschap.

De edele arbeider gruwt er dan ook van, te moeten teren op de zak van een ander. Hij wil zijn kost *verdienen*, strikt verdienen door hetgeen hij presteert. Hij wacht niet tot hem dwingend werk wordt opgelegd; hij biedt zich aan, zoekt zelf werk. De gemeenschap tot last te zijn, vindt hij een ondragelijke gedachte; daarom hunkert hij naar de kans door werken de gemeenschap te dienen en zo zijn kost te verdienen. Hij vordert een passend deel van de goederenvoorraad der gemeenschap, omdat hij een behoorlijk aandeel leverde in de arbeid waardoor de producten tot stand kwamen.

Een „vrij zwarte" arbeider legde één dezer dagen de volgende verklaring af: „Ik kan het best een tijd uitzingen zonder te werken, maar ik wil aan de slag en ben er al enkele keren op uit geweest."

Het stemde mij prettig zo iets te horen; waarschijnlijk heeft die kerel — door een ernstige vergissing — gedacht, dat zijn vroegere zwarthandel ook een eerlijke kostwinning was.

Volle bereidheid om werk te zoeken en werk te aanvaarden dient aanwezig te zijn bij iederen arbeider, die zich zelf respecteert en die sociaal weet te denken en te voelen.

Men achte zich op grond der wachtgeldregeling niet altijd ontslagen van werkaanvaarding en werkzoeken. Deze regeling is allerminst bedoeld als middel om de arbeiders een betaalde vakantie te bezorgen.

Degenen, die wegens hun voorraad van zwartgeld het voorlopig vertikken om te werken, maar wel hun aandeel in de goederen opvorderen, moeten terdege beseffen, dat achter hun zwartgeld geen sociaal-waardevolle arbeid schuilt en dat leven van zwartgeld gelijk staat met eten van een tafel door anderen gedekt.

Als er iemand *bijzondere* reden heeft om zich tot werken verplicht te voelen, dan zijn het de „zwarten", die reeds lang een ruim aandeel van de consumptiegoederen wisten te bemachtigen, terwijl zij voor de welvaart van ons volk niets waardevols presteerden.

Maar.... mijn lezers zullen zeggen: *„Wat praat je over werk?? Er is geen werk!!"*

Zeker, duizenden zullen voorlopig hun oude werk niet kunnen hervatten, omdat de oorlog of gemene verwoestingspraktijken of dieverij van Duitsers zulks onmogelijk gemaakt hebben. Wij staan dus voor het feit dat er op het ogenblik slechts in beperkte mate arbeid ten bate der gemeenschap kàn worden verricht.

Dat werk, dat er kàn gedaan worden, mòèt ook worden verricht; want alleen door werken kan er welvaart komen. En naarmate er op breder terrein en harder en door meer mensen gearbeid wordt, komt de maatschappij stilaan in beter doen.

Een ieder van ons heeft de dure plicht zijn bijdrage tot de welvaart van ons volk te leveren.

Een werk, dat wij goedschiks verrichten kunnen, weigeren aan te pakken, enkel omdat het vroeger ons werk niet was, is glad mis en vlakweg onsociaal.

Wat dient er gezegd van het volgende?

Zaterdag 9 December arriveert onder leiding van Engelse officieren een trein met levensmiddelen voor de Bredase bevolking. Het is oorlogstijd, dus moeten alle wielen van het vervoer zo gauw mogelijk weer verder rollen. Via het Gewestelijk Arbeidsbureau wordt een beroep gedaan op de burgerbevolking om op Zondag dit werkje op te knappen. Zegge en schrijve, 3, drie, verschijnen op het appèl.

Binnenlandse strijdkrachten, die al een dagtaak achter de rug hebben, een twintigtal vrijwilligers en een flinke groep Verkenners pakken de zaak aan en helpen Breda aan de zo hoog nodige levensmiddelen.

Wat daarvan dient gezegd? Dat Breda zich schamen moet over zijn ontstellend gemis aan werklust en gemeenschapszin of — als je het wat vergoelijkend wilt zeggen — over die ellendige geest van: er zullen best genoeg andere liefhebbers komen.

Laten wij allen ons sociaal geweten toch wakker roepen!

Een ieder van ons stelle zich eerlijk deze vraag: is dit of dat werk *in deze omstandigheden* mij passende arbeid te noemen.

In stad en op platteland is er b.v. allerlei herstelwerk te doen. Zeker, de mannen, die vroeger dergelijk werk verrichtten, komen uiteraard het eerst daarvoor in aanmerking. Doch voor vele anderen kan dergelijk werk in deze tijd — nu de arbeidsgelegenheid zo gering is en de arbeidsnoodzaak zo dringend — als passend werk worden beschouwd.

Passend werk is zeer betrekkelijk. Enkele weken geleden, toen de aardappelvoorziening in de steden stokte, vonden „heren" en „dames" het geenszins onpassend in allerlei voertuigen, kinderwagens incluis, aardappels binnen te slepen. Toen was het *eigenbelang* onmiddellijk in het spel; en men zette zich over bezwaren van minder-passend-zijn heen.

En nu het *Gemeenschaps*belang op 't spel staat, nu het gaat om voor bevrijd gebied te doen, wat noodzakelijke *voorbereiding* is, om straks de mensen weer hun gewone werk te geven, nu zouden wij over veel geringere bezwaren niet heen stappen?

Wij allen zijn verplicht naar best vermogen mee te werken aan de heropbouw van Brabant en Zeeland, Gelderland en Limburg. Dat kan alleen door te werken, waar er gearbeid kan worden en door zijn eisen niet te hoog te stellen. Het beneden-Moerdijkse dient zich stevig en stoer in te spannen ter wille van het beneden-Moerdijkse.

Doch ook terwille van het boven-Moerdijkse.

Het grootste stuk van ons land verkeert in ellende en zorgen en angst, waarbij vergeleken het bevrijde gebied een stukje paradijs kan worden genoemd, om de vrijheid die wij genieten, en om de kans die wij hebben aan de opbouw te beginnen, terwijl het Noorden misschien nog slechts het begin van zijn verwoesting gezien heeft.

Straks staan wij voor de leniging van de ellende van ons *Volk*, voor de heropbouw van *Nederland*. Als Nederlanders, als zonen en dochters van onze éne volksfamilie zullen wij dan aan het Noorden, *ons* Noorden, de helpende hand moeten bieden.

Willen wij dat kunnen, dan moeten wij ons nu een uiterste krachtsinspanning getroosten, om het Zuiden wat op peil te krijgen op allerlei gebied.

Bespaar het Noorden de bittere teleurstelling en ons zelf de schande, dat wij de kans tot heropbouw slecht hebben benut.

Wij hebben gesmakt naar de bevrijding. Wij hebben gevloekt over de gruwelijke verwoesting en wilde vernieling. Als wij het grote goed onzer vrijheid niet benutten, om bevrijd Nederland godsdienstig, zedelijk en stoffelijk heroptebouwen, dan zijn wij onze vrijheid niet waard.

Wanneer wij niet door zelfrespect en gemeenschapszin gedrongen worden, om graag de handen uit de mouwen te steken, dan verraden wij een ernstig tekort aan zedelijk gehalte.

Houdt St. Paulus woord voor de geest: „Wie niet werkt, moet ook maar niet eten." Zelfs bij de huidige papierschaarschte was het alleszins verantwoord, zo die woorden op duizenden aanplakbiljetten te lezen stonden.

Katholieke arbeiders, laat uw eigen werklust een suggestief aanplakbiljet zijn voor zwakke broeders.

HET IDEALISME IN DE ARBEIDERSBEWEGING

De arbeidersbeweging is een emancipatiebeweging, die haar worsteling tegen het Kapitalisme inzette onder de leuze: *„Een menswaardig bestaan"*. Zoowel Socialistische als Christelijke organisaties vochten onder deze leuze al had dit „menswaardig bestaan" voor den katholieken arbeider een verder gezichtseinder dan voor den socialist. Toen na grote krachtmetingen en krachtige activiteit de arbeiders hun rechten hadden verworven, brak er voor hen een tijd aan, dat ook zij een zekere welstand genoten. Zij kregen de beschikking over meer vrije tijd —een betere woning — zij voelden zich naar alle kanten gedekt.

Bij een gedeelte van de arbeiders ontstond daarmede een gevoel van voldaanheid. Dat betekent een groot gevaar, namelijk dit, dat het idealisme plaats maakt voor een gezapige burgerlijkheid.

En degenen die het felst zich gekeerd hadden tegen bourgoisie en burgerfatsoen, verburgerden naarmate hun welstand groeide.

Het ideaal: *„menswaardig bestaan"* bleek volkomen bevredigd te zijn toen de eerste primitieve, materiële voorwaarden voor dit menswaardig bestaan in vervulling waren gegaan. Van dit type arbeiders waren er zeer velen, vooral in socialistische kringen; typisch is in dit verband het Troelstra-oord, dat een volkomen burgervacantieoord werd. Niet alle socialisten echter waren zo. In de A.J.C.-beweging ging men verder en diepte men het „menswaardig bestaan" uit, streefde men er naar om den arbeider deelachtig te maken aan de grote geestelijke goederen — de arbeiderswoning moest sober en stijlvol zijn in eenvoud — de vrije tijd vervuld met verheffende bezigheid. Men stond met verwondering open voor diepere problemen van het leven, een verwondering die voorwaarde is voor iedere culturee opbouw. In deze nieuwe sfeer leeft de Paasheuvel als een symbool in de harten van de socialistische jeugd.

Uit de A.J.C. kwam de religieuse socialistische beweging, die nog verder ging, het culturele nog fijner afstemde op de diepste verlangens van de mensenziel.

Maar nog bleef alles — hoe mooi ook — slechts *natuur* en de *bovennatuur* bleef een gesloten boek.

Het streven naar 'n menswaardig bestaan van de katholieke arbeidersbeweging, heeft een geheel andere betekenis, *dit* ideaal is niet eenzijdig, maar in volkomen orde liggen hierin de natuurlijke en bovennatuurlijke verlangens opgesloten.

De katholieke arbeiders zijn zich bij de verworvenheden bewust geweest, dat deze rechten grote plichten en grote verantwoordelijkheid met zich mee brachten.

Ook, helaas, in de kringen van de katholieke arbeidersbeweging is de burgerlijke mentaliteit vertegenwoordigd, maar dan niet *krachtens* ons beginsel, *maar* ondanks ons beginsel, zoals de betere idealen van den socialist ondanks zijn beginselen baan braken.

Nu staan daar in de gehele arbeidersbeweging deze twee typen tegenover elkaar:

ten eerste de arbeider, die burgermannetje is geworden, satisfait, het zielig lamlendig product van de minste weerstand. Dit is het type dat voorstander is van een eenheidsorganisatie — omdat hij van „al dat gedonder de buik vol heeft".

Het zelfde type dat naar de vrede verlangt, omdat die vrede voor hem een zalige droom van tafeltje dek je, een borrel, een sigaar en een lekker karbonaatje is;

de anderen daarentegen: en.... *dat zijn beslist de meesten — en zeker de besten* — de jongeren — maar ook de taaie pionniers — dat is de kern van onze vitale beweging, die zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid ten opzichte van KERK en van ons VOLK.

Zij willen voortbouwen op de grondslagen van het menswaardig bestaan, gelegd in de verworvenheden van de strijdperiode die achter hen ligt.

Zij willen de vorming van 'n nieuw arbeiderstype — zij willen de arbeiders vormen tot een katholieke persoonlijkheid — niet ondergaand in de massa, maar bewust lid van de gemeenschap — zij willen deel hebben aan heel dat bloedwarme culturele leven, dat ons volk waarachtig tot een levend, scheppend volk zal maken — zij willen overbruggen de sociaal-economische tegenstelling in het Nederlandsche bedrijfsleven en oprecht samenwerken aan de opbouw en welvaart van het Vaderland, dat zij vurig liefhebben — dat zijn de mannen, waarin de onvergankelijke beginselen van de encyclieken hebben wortel geschoten, die open staan tot elke eerlijke samenwerking.

En het is merkwaardig dat ook de jongeren onder de arbeiders een evenwichtig idealisme hebben, dat niet op hol is geslagen door de angstpsychose, die de moffen hebben nagelaten — zij zijn namelijk niet zenuwachtig — en verwachten geen succes van een oplossing die plotseling per decreet zou komen: „Ein Volk erobert die Freude".... door de instelling van Kraft durch Freude.... het moge technisch en propagandistisch dan stipt kloppen.... wij geloven niet aan zulke wonderen....

Wij voor ons geloven dat, om bij die vrije tijdsproblemen te blijven, de geestelijke verovering van de vrije tijd een ontzaggelijk paedagogisch werk zal zijn.

Zij, de jongeren, hebben *geen haast*

(Zie vervolg op pag. 4)

PROF. DR. TITUS BRANDSMA O. Carm.

Wie Prof. Brandsma gekend heeft zal hem niet gauw vergeten. De kleine vlugge mens met zijn zwakke gezondheid, maar groot van geest en hart.
Het is of we hem nog zien lopen door de straten van Nijmegen, altijd even haastig, want hij moest op het laatste nippertje nog de trein halen of college geven of op een vergadering zijn.
Ongelooflijk was zijn activiteit, altijd was hij bezig, altijd werkte hij; hij kende geen „dolce far niente", het zalig niets doen. Zijn werklust, zijn ijver voor alles wat goed was, grensde aan het bovenmenselijke, maar zijn werk nam hem nooit zo in beslag, dat hij zijn omgeving daardoor vergat.
We willen geen levensbeschrijving van hem gaan geven, dat laten we over aan anderen, maar deze grote figuur uit onze tijd willen we daarne even in dit blad, uit dankbaarheid voor alles, wat hij deed voor de mensen, herdenken.
Als ik zeg: de mensen, dan is hiermede niet bedoeld een bepaalde groep van mensen, maar dan sluit dat in alle standen van hoog tot laag.
Door God begiftigd met grote talenten, heeft hij deze talenten gebruikt in dienst van God en van zijn evenmens.
Als geleerde, diepdenkende filosoof heeft hij in woord en geschrift aan ontelbaren zijn wijze lessen verkondigd; als vroom en eenvoudig Priester was hij voor even zovelen een raadsman, een voorbeeld en wegwijzer. Als diep voelend en medelevend mens heeft hij troost, sterkte en hulp gebracht aan hoog en laag.
Uiterlijk onopvallend, tenzij door zijn stoere kop, maakte hij toch indruk, zodat zijn medegevangenen in Amersfoort, waar geen onderscheid in kleding was, onder de indruk kwamen van deze mens.
Evenals hij in het openbare leven door zijn grootheid van ziel en oprechtheid van geest door iedereen geacht en geëerd werd, zo was hij ook in de concentratie-kampen het middelpunt van allen, van katholiek zowel als van communist en andersdenkende.
De wapenspreuk der orde van Carmel: „Met ijver heb ik geijverd voor den Heer, den God der Heerscharen", waardoor de H. Profeet Elias, de Vader der Carmelieten, werd aangeduid, had hij tot de zijne gemaakt.
Hij ijverde voor alles wat goed was, niet alleen voor wat hij zelf tot stand wilde brengen, maar ook voor de plannen, die anderen maakten, en waarvoor men zijn raad en hulp vroeg.
Hij kende geen kleinzieligheid; wilde niet de eer van het initiatief, maar stimuleerde anderen om hun werk, hun plannen ten uitvoer te brengen en verheugde zich van harte, wanneer door anderen goede resultaten of successen werden bereikt.
Nooit kwam men tevergeefs bij hem om raad, nooit tevergeefs vroeg men zijn hulp, waarvoor het ook was. Ofschoon zijn werkkracht, activiteit en tijd door vele zaken in beslag genomen werd, wist hij altijd tijd te vinden voor de zaken van anderen, of dit nu gewichtige dan wel minder gewichtige waren.
Nooit heeft zijn werk, hoe veelomvattend en belangwekkend dit ook was, hem zo in beslag genomen, dat hij niet terstond gereed stond om anderen bij te staan, wanneer zijn hulp werd ingeroepen.
Men zou verwachten, dat hij als Professor, die omgang had met de hoogste autoriteiten op kerkelijk en wereldlijk gebied in binnen- en buitenland, die zijn aandacht en zijn werkkracht schonk aan nationale en internationale problemen, geen tijd en belangstelling zou hebben voor de kleine zorgen en moeilijkheden van gewone mensen. We zijn dat immers gewoon. Het is toch een algemeen verschijnsel geweest en helaas nog, dat het voor de eenvoudige mens zeer moeilijk is om toegang en gehoor te vinden bij de hogeren; we leven in een democratische tijd; maar de democratische gedachte leeft dikwijls alleen in de eenvoudige mens, die van zijn meerderen in maatschappelijk opzicht datgene verwacht, wat door de democratische regeerders aan hen wordt voorgespiegeld.
Pater Brandsma was in alle opzichten democratisch. Bij hem hoefde nooit iemand te wachten; hij ontving nooit iemand op het matje; voor een arbeider zowel als voor een minister had hij zijn tijd disponibel, had hij een sigaar en een stoel en nooit zou hij aan iemand laten merken, dat zijn komst ongelegen was of zijn onderwerp van geen belang.
Integendeel: met evenveel hartelijkheid en belangstelling luisterde hij naar de kleine moeilijkheden van persoonlijke aard, als naar de grote problemen op welk gebied ook. En men ging voldaan naar huis, niet met een kluitje in het riet gestuurd, maar in de overtuiging, dat Pater Brandsma geluisterd had en de zaak ter harte zou nemen, ja, zich zou uitsloven om de zaak voor elkaar te krijgen. Geen wonder, dat iedereen hem zijn vriend noemde en over hem sprak als zijn gelijke. Meestal was het pater Titus; officieel was het: Prof. Brandsma, in de concentratie-kampen heette hij: Vader Titus.
En iedereen, die met hem sprak, ging beter weg, vooral getroffen door de eenvoud van dezen groten mens. Want nooit zou hij onbeleefd zijn in zijn optreden; zelfs de arme, die zijn hulp vroeg, voelde zich geen bedelaar, want pater Brandsma wist zo tactvol zijn hulp te schenken, alsof het leek dat h meer geëerd was, door zijn hulp te vragen, dan de ander door de gift.
Zag hij in den arme werkelijk Gods evenbeeld; of was het zijn grote liefde en zorg voor alle schepselen Gods om te helpen, waar geholpen kon worden? In elk geval was het bij hem niet te doen om geprezen te worden; hij was er niet op uit om de naam te hebben van weldoener; in alles wat hij deed, zocht hij de eer van God en het geluk van den evenmens.
Nooit zal iemand van hem kunnen zeggen, dat hij zich zelf op de voorgrond drong om zichzelven, of om zichzelf te zoeken. Wanneer hij zich gaf voor een zaak, wanneer hij iets goeds tot stand wilde brengen, dan was het om die zaak, om dat goed te bereiken, en was hij overtuigd, dat hij zijn persoon en zijn werkkracht moest geven, ook om zichzelven nooit het verwijt te moeten geven, dat hij verzuimd had aan het goede meegewerkt te hebben.
Nooit zullen we hem vergeten, en we danken den goeden God, dat Hij aan onze tijd zulk een man gegeven heeft. Moge hij dan op gewelddadige wijze zijn weggerukt uit een rijk en vruchtbaar leven en zouden wij hem nog zo graag bezitten, juist nu we zulke mannen nodig hebben, we denken aan zijn eigen woorden, die hij dikwijls sprak, als hij gemarteld neerlag in het concentratiekamp en men hem wilde helpen: „Het gaat wel weer; O. L. Heer zal alles goed maken".
Ook dit offer, dat onze samenleving gegeven heeft: O. L. Heer zal alles goed maken. S.

---

weigering om mede te werken in het algemeen belang en de zaak tot kaarheid te brengen nog zoo halstarrig zijn. En in het door ons gesignaleerde geval? Daarin doet het slachtoffer alles, wat in zijn vermogen is om in eer en goeden naam te worden hersteld; hij maakt het de overheid zoo gemakkelijk mogelijk, maar hij vindt geen gehoor. Deze burger is meer pleitbezorger van recht en rechtvaardigheid dan het gezag. Hij dient eigen belang, wat zijn goed recht en plicht is, maar hij heeft daarbij het algemeen belang niet uit het oog verloren en toont daarmede een democraat te zijn. Wat de overheid hier heeft gedaan, juister, naliet te doen, is geen democratie, want democratie is bovenal een zaak van rechtseerbiediging, welke van geen compromis wil weten noch zich door kleinburgerlijke overwegingen laat leiden.
Het besproken geval van ondemocratisch optreden van het gezag is, — én omdat het zulk een evident voorbeeld is, én geen twijfel noch verschil van oordeel mogelijk laat én omdat zoovele instanties nalatig zijn geblieven —, een geval, waarvan de beteekenis uitgaat boven het concrete gebeurde als zoodanig. Het is een symptoom en het moet een waarschuwing zijn voor allen, die het goed meenen met de democratie. Democratie is niet enkel een kwestie van vorm, maar ook en vooral van inhoud; zij bestaat niet uit woorden, maar uit daden; zij eischt persoonlijkheden en karakters. G.

---

de paus spreekt

Onze lezers zullen wel begrepen hebben, wat de bedoeling is van de vaste rubriek: De Paus spreekt. De pauselijke encyclieken vormen *het* handboek voor dezen tijd en het is daarom bijzonder te betreuren, dat de inhoud ervan niet algemeen goed is van onze arbeiders, — van de Katholieken in het algemeen, zoo zouden wij eraan toe kunnen voegen. — Wij hopen door het geregeld geven van citaten, de belangstelling voor de encyclieken op te wekken en te verhoogen. Het kan niet anders, of de lezer zal telkenmale tot de bevinding komen, dat de kwalen van dezen tijd er met onovertroffen scherpte in worden aangeduid en dat de door de pausen aanbevolen geneesmiddelen onfeilbaar zijn.
De redactie heeft nu het volgende plan. De lezers van „Herstel" moeten onze medewerkers als schrijvers worden. „Herstel" moet niet enkel een blad zijn *voor* de arbeiders, maar ook *door* de arbeiders. Daarom noodigen wij onze lezers uit, naar aanleiding van één der citaten uit de rubriek: De Paus spreekt, een bijdrage (van ten hoogste één kolom) te schrijven. De beste bijdrage wordt dan in een der volgende nummers van ons blad opgenomen; dat is de prijs, welken wij voor dezen wedstrijd uitloven. Men is geheel vrij bij de keuze van de stof, mits deze aansluit op een citaat uit de encyclieken (dit citaat moet aan den kop worden vermeld), terwijl verder, als tweede voorwaarde, de strekking van de bijdrage moet zijn aan te toonen, dat het pauselijk woord, ook al werd het jaren geleden geschreven, nog steeds onverminderd actueel is en ook ons, Nederlanders van dezen tijd, iets te zeggen heeft over hetgeen thans rondom ons gebeurd.
De redactie van „Herstel" rekent op Uw aller medewerking en Uwe blijvende belangstelling voor dezen geestelijken wedstrijd. Misschien dat, wanneer het aantal en de kwaliteit der inzendingen hoog blijken te zijn, een verder reikend plan kan worden uitgevoerd, waarover wij thans echter nog het stilzwijgen willen bewaren.

„De souvereine macht is verder op zich niet noodzakelijk aan en of anderen bepaalden staatsvorm gebonden. Zij kan terecht nu eens dezen, dan weer een anderen vorm aannemen, mits die het algemeen welzijn werkelijk kan bevorderen. Het is echter volstrekte plicht, dat, welke de staatsvorm ook is, de overheden het oog gericht houden op God, den oppersten bestuurder van de wereld, en bij het uitoefenen van hun bestuurstaak Hem als voorbeeld en wet voor oogen houden. God immers heeft in geheel de zichtbare wereld twee oorzaken geschapen, opdat daarin Gods natuur en werken eenigszins zouden uitstralen en daardoor al het bestaande tot zijn doel gebracht zou worden, en zoo heeft Hij gewild, dat er in de burgerlijke gemeenschap een gezag zou zijn en dat degenen, die het uitoefenen, eenigszins een afbeelding zouden zijn van Gods macht over het menschdom en van Zijn voorzienigheid." (*Leo XIII* in Immortale Dei, over de Christelijke staatsinrichting, 1885).

„Deze vermetele overmoed van verraderlijke menschen, die de menschelijke samenleving met dagelijks zwaardere onheilen bedreigt, en aller hart met schrik en zorg vervult, heeft zijn ontstaan te danken aan de giftige leerstellingen, die in vorige eeuwen als slechte zaden onder de volken zijn uitgestrooid en nu op hun tijd verderfelijke vruchten hebben opgeleverd. Gij weet het immers heel goed, de verwoede strijd, die in het begin der 16e eeuw door de hervormers tegen het katholiek geloof begonnen is en tot nu toe met den dag heviger is gevoerd, heeft de strekking, door het omverwerpen van alle openbaring en van alle bovennatuurlijke orde de deur open te zetten voor de bedenksels, of juister gezegd, voor de onzinnigheden, der rede alleen. Die dwaling, die ten onrechte zich een naam aanmatigt aan de rede ontleend (Liberalisme), is verleidelijk en prikkelend voor de natuurlijke begeerte van den mensch tot zelfverheffing; zij viert de teugels aan allerlei begeerten en heeft door dit alles uiteraard zeer veel ingang gevonden, niet alleen in den geest van een groot getal menschen, maar ook in de burgerlijke maatschappij. Het gevolg was: door een nieuwe goddeloosheid, die zelfs bij de heidenen ongehoord was, heeft men een staatsinrichting gevestigd, waarin met God en met de door Hem vastgestelde orde niet de minste rekening gehouden is. *Leo XIII* in de encyclieke Quod apostolici muneris over het Socialisme, Communisme en Nihilisme (1878).

„Wij doen ons uiterste best!"

In verband met de papiertoewijzing is er nu en dan nog al eens iets te doen.
Het is begrijpelijk, dat eenieder die daar mee te maken heeft z'n uiterste best doet, om z'n kwantum beschikbaar te krijgen.
Het zal echter de eerste en laatste keer moeten zijn geweest, dat „Oost-Brabant", een in Eindhoven verschijnend dagblad, zich wederrechtelijk meester maakt van het *ons toegewezen papier*.
Duizenden van onze arbeiders hebben daardoor hun blad niet kunnen ontvangen.
Men kan dan wel, zoals „Oost-Brabant" schrijft: „z'n uiterste best doen", maar de methode van „Oost-Brabant", staat ons niet aan.

MIJN CREDO

In de schemerduistere Kerk in het vroege morgenuur. In dit vroege uur zijn de bezoekers schaars en in de banken zijn donkere silhouetten, die roerloos in adoratie liggen.
Op het altaar in de wegdonkerende spitsboog, die in hoge welving het schemerlicht omlijst, flakkeren kaarsen een zonderlinge dans in grillige schaduwbeelden. Met rustige gebaren voltrekt de priester Gods liefdeoffer, een altaarbel druppelt een kristallen geluid in het duister.....
dan fluisterende woorden van het hoogheilig gebeuren.... de Consecratie.... dit brood en deze wijn zijn nu vlees en bloed van God geworden.... dan even die witte lichtende hostie hooggeheven in de priesterhanden — en mijn ogen zoeken dit witste wit en ik fluister: „Mijn Heer en mijn God".
Dit is God.... dit is de diepste kern van mijn geloof; het gebed van den priester kabbelt rustig voort en mijn gedachten dwalen naar de strijd, die er is buiten deze waardige en voorname plechtigheid.....
Kan ik samenwerken met mensen die dit, mijn Credo, mijn vurigste ideaal, niet begrijpen.... ja, samenwerken, ja, maar kan ik op alle levensgebieden een innige verbondenheid hebben en in eenheid opgaan met hen, die spottend staan tegenover mijn innigste ontroering of die met hun rug gaan staan naar mijn Credo:
mijn Credo — dit Eucharistische wonder, deze transubstantiatie;
mijn Credo — deze priester, bisschop en Paus, die tussen God en mij de zegenende, absolverende en omvattende handen strekken;
mijn Credo — de H. Maagd Maria, Moeder Gods, lieve poëzie van mijn geloof;
mijn Credo — het Doopsel, wat mij tot Kind Gods, werkelijk tot zijn zoon maakt;
de Biecht, die mij vrij maakt van mijn zonden;
het Huwelijk, wat de innige verbondenheid met mijn vrouw tot Gods scheppingswerk verheft;
het Vormsel, wat mijn ridderschap in Christus bevestigt;
het H. Oliesel, dat mij gelukkig zal maken in het ernstige ogenblik van mijn dood;
Mijn Credo is daarmee niet uitgeput, maar met al deze werkelijke, levende geloofselementen, zijn evenzovele punten van critiek gegeven voor al degenen die anders denken.
Mijn Credo wat bloed en adem is in mijn leven, niet omdat ik supernaturalistisch ben, maar omdat deze werkelijk bestaande bovennatuur mijn gehele natuur in bezit heeft genomen en omdat ik geloof dat de God van mijn Communie mij vergezelt bij mijn arbeid, in mijn gezin, in mijn vriendschap, in mijn pijnen en in mijn dromen.
God in mij — altijd — dit is mijn Credo, daarom vraagt mij niet deze amputatie, die mijn persoonlijkheid verminken zou. Dit kan ik niet even opzij zetten, om één te zijn met hen, die dit niet geloven, die dit verachten of ontkennen; mijn diepste ik hunkert naar de God van de Witte Hostie en geen andere.
Geen terrein, geen hoekje op deze wereld, dat niet is Zijn Koninklijk Domein, Zijn onbetwistbaar rechtsgebied. Ik zal bidden en hunkerend uitzien naar die eenheid, die énig mogelijke eenheid, als allen zullen knielen voor het witte Lam Gods.
Want koninklijk is ook het gebod om allen te betrekken in de liefde — dus samenwerken — in grote eerbied voor de andersdenkenden, dat van harte, van ganser harte, maar een eenheid.... dat is wanhopig onmogelijk. S.

ONS SOCIAAL HOEKJE

Dat de bevrijding van Nederland geheel anders verloopt dan ieder onzer had gedacht is een niet te ontkennen feit. Deze toestand, waarbij het ene deel van ons land wel en het andere, nog grotere deel, niet bevrijd is heeft de moeilijkheden aanzienlijk vergroot.
Deze toestand heeft ook grote moeilijkheden doen ontstaan op het gebied van de sociale verzekering.
De Rijksverzekeringsbank te Amsterdam en de Federatie van Bedrijfsverenigingen voor de uitkering van ziekengeld kunnen hun werkzaamheden in het bevrijde deel van ons land niet uitoefenen en dit bracht mede, dat uitkeringen stagneerden, aanvragen voor diverse renten ofwel niet doorgingen en dus niet behandeld konden worden en andere aanvragen waarop wel een beslissing was genomen niet aan de betrokkenen ter kennis konden worden gebracht.
Een en ander heeft tot zeer grote moeilijkheden geleid speciaal in de gezinnen van de betrokkenen.
Aanvankelijk heeft men toegezien hoe de verdere bevrijding van ons land zou verlopen en had men de hoop en de verwachting dat de algehele bevrijding van ons land spoedig een feit zou zijn. Nu dit niet het geval is hebben de verantwoordelijke personen in het bevrijde gebied deze zaak ter hand genomen met gevolg dat het Militair Gezag maatregelen heeft getroffen waardoor een behoorlijk functioneren van de organen welke met de uitvoering van de sociale verzekering belast zijn verzekerd is.
Door het bevoegde Militaire Gezag is een Commissie in het leven geroepen die genoemd wordt, naar de naam van den Voorzitter „Commissie Raaijmakers". Aan deze Commissie is opdracht gegeven om de taak en de functies van de Rijksverzekeringsbank, het College van Toezicht op de Bedrijfsverenigingen en van vrijwel alle Bedrijfsverenigingen ingevolge Ziektewet en Land- en Tuinbouwongevallenwet, alsmede die der Federatie van Bedrijfsverenigingen en het Kinderbijslagvereveningsfonds, tijdelijk waar te nemen en alle beschikkingen te treffen ten aanzien van de verdeling van de werkzaamheden onder het personeel en de door dat personeel uit te oefenen functies.
Hieruit blijkt dat deze Commissie een zeer grote bevoegdheid heeft gekregen en dit is ook noodzakelijk wil de sociale verzekering in het bevrijde Nederlandse gebied behoorlijk functioneren.
De Commissie voor de sociale verzekering heeft, gebruik makend van haar bevoegdheid, aan de Federatie van Bedrijfsverenigingen enige bevoegdheden gedelegeerd, hierin bestaande, dat de Federatie van Bedrijfsverenigingen is erkend als vertegenwoordigster aller bedrijfsverenigingen in het bevrijde gebied en dat zij, waar nodig, namens de Commissie voor de Sociale Verzekering handelend kon optreden ten opzichte van de Bedrijfsverenigingen welker directies in het nog bezette gebied gevestigd zijn.
Met deze genomen maatregelen is het functioneren van de sociale verzekering in het bevrijde gebied gewaarborgd en dat is van zeer grote betekenis.
De belangrijkheid van de reeds genomen maatregelen blijkt o.a. uit het volgende.
De Bedrijfsverenigingen, waarvan de Directie zetelt in het bezette gebied, functioneren nu ook weer in het bevrijde gebied, zodat uitkeringen van ziekengeld gewaarborgd zijn en plaats vinden.
In 1943 werd de ziekengelduitkering gewijzigd en wel in deze zin dat de uitkering over de eerste zes dagen slechts 50% zou bedragen van de oorspronkelijke. Deze zeer onbillijke bepaling is thans vervallen verklaard en de uitkering van ziekengeld is nu weer bepaald op 80% van het loon.
Wij stellen ons voor in deze rubriek die sociale belangen te bespreken waarmede onze mensen herhaaldelijk te maken hebben en waardoor wij hen van voorlichting kunnen dienen.

Vervolg van pag. 3).

— bouwen op dezelfde beginselen als hun vaderen — zetten dit werk voort in het bewustzijn dat dit een proces van opvoeden is, dus — groeien — is, zij weten dat de verworvenheden — de nieuwe instellingen pas betekenis krijgen door nieuwe mensen — en zij zijn zich bewust, dat eerst de generatie na hen de vruchten van hun arbeid zal plukken, zoals zij nu leven in de verworvenheden waarvoor hun vaderen geleden en gestreden hebben. v. S.

Wij Jongeren en de democrat

Wij kunnen herhaaldelijk horen en lezen, dat ons volk een democratisch volk is. Vrij van dwingelandij, gericht op politieke gelijkheid voor allen. En zo is het ook.
Wij, nuchtere Nederlanders, menen, dat wij wel zover geschoold zijn, dat wij a.hw. het lot van ons Vaderland mede in onze handen kunnen nemen.
Nu is ons „Herstel" geen blad om over politiek te bomen, daar onze Kath. Arbeidersbeweging, dus ook onze K.A.J., niet aan politiek deelneemt.
Iets anders is, als wij de belangen van onze arbeiders en jonge arbeiders naar voren brengen, belichten en verdedigen, om daardoor ook in politieke kringen belangstelling voor de arbeidersbeweging en haar belangen aan te kweken.
Vervolgens is het niet ondienstig en ligt het ook op het terrein van de Kath. Arb. bew. hare leden in te lichten over de grote stromingen van de tijd, daar het juist hare taak is, leiding te geven aan hare leden.
Het is niet alleen in het belang van den arbeider zelf, maar ook voor de hele gemeenschap, als de arbeidersstand dusdanig gevormd en geschoold is, dat ook de arbeider zijn taak in een democratische gemeenschap vervullen kan.
Democratie wil feitelijk niets anders zeggen dan: „Volksregering".
Het woord is gevormd uit de Griekse woorden: demo = volk en cratie = regering.
Dat wil dus zeggen, dat het gehele volk deelneemt aan, en invloed kan uitoefenen op de regering van het land.
Natuurlijk niet in deze zin, dat wij allemaal evenveel baas kunnen spelen, dat zou uitlopen, en heel spoedig, op wanorde.
Wij moeten dat deelnemen zo verstaan, dat iedereen (behalve enkele uitzonderingen natuurlijk als kinderen en zwakzinnigen etc.)mede kan bepalen, wie als vertegenwoordigers van het volk het land zullen regeren en ook zelf daartoe kan gekozen worden.
Nu voelt ge al aan, dat hierdoor aan het volk een grote verantwoordelijkheid gegeven wordt.
Het is geen kleinigheid als iemand zijn z.g. stemrecht gaat vervullen, waardoor hij mede gaat beschikken over het wel en wee van het ganse volk.
Om aan dit stemrecht (wat jammer genoeg door vele mensen meer als stemplicht wordt betiteld) naar behoren te voldoen, is het noodzakelijk, dat de mensen over een zekere ontwikkeling beschikken, maar ook dat zij een vorming bezitten en verantwoordelijkheidsgevoel hebben.
Ontbreekt de nodige vorming en ontwikkeling, is er niet dat verantwoordelijkheidsgevoel voor het welzijn van allen, dan is dit, zo niet een groot vaar, dan toch minstens een gevaar factor in een democratisch gen staat.

*

Daarom zal onze K.A.J., die uit b sel zich niet met politiek bezigh toch zijdelings grote invloed ka uitoefenen en noodzakelijk moeten oefenen op het politiek leven, zo voor het heden dan toch zeker vo naaste toekomst.
Immers, de K.A.J. stelt zich juist taak, te bevorderen de vorming en wikkeling der jonge arbeiders en vormen van een fiere, eerlijke dersstand, welke ook zijn taak zal staan en naleven ten aanzien van gehele samenleving.
Zo werkt de K.A.J. in niet geringe mede het arbeidersvolk rijp te m voor haar taak in ons democra Nederland.

*

Doch omgekeerd is het ook zo, dat jongeren, in onze politieke acti (dus buiten de K.A.J. of Kath. bew.) de gelegenheid vinden, dank het democratisch beginsel, daadwe lijk onze belangen na te streven.
Enerzijds, als wij zelf onze stem m uitbrengen (als wij 25 jaar zijn) an zijds door onze eigen vertegenwo gers te kiezen.
Let echter op, jonge vrienden.
Hoe ge het ook draait of keert, iets te bereiken, zowel voor land volk, in het algemeen, als voor arbeiders en jonge arbeiders in het zonder, dan zal het nodig zijn, dat nu reeds in die richting werken.
We moeten ons eigen maken:
Inzicht in het algemeen welzijn;
Leren dit algemeen welzijn te st boven het afzonderlijk welzijn groepen en personen;
Zo sterk mogelijk betrachten de so zin en de eensgezindheid onder volk, te beginnen in eigen kring;
Onze vrijheid goed gebruiken, zo het geen bandeloosheid gaat worden
Erkenning en eerbiediging van het zag, ook in uw eigen vereniging;
Zo vinden we in onze K.A.J. een en vormschool voor een gezonde de cratie.
Ook om deze reden is het belang een zo groot mogelijke massa van jo arbeiders in deze vormschool brengen.
Zo zal ook onze katholieke arbei jeugd haar aandeel leveren, om vrijheidlievend Nederland, weer te ken tot een Nederland, waar het is te leven, en waar ieder gelegen krijgt en deze benut aan het we van land en volk mede te werken.

R.K. Landarbeidersbond.

Met de bevrijding van Brabant en Zeeland is voor onze landarbeiders in deze gebieden ook weer herrezen „hun" bond de roem van onze R. K. Landarbeiders.
Bij de heropbouw van Nederland hebben ook onze landarbeiders een mooie en grootse taak te vervullen.
Het moet u R. K. Landarbeiders duidelijk zijn:
wilt ge dat in de toekomst niet over u wordt beschikt zonder u!;
wilt ge dat uw belangen volledig worden behartigd!
wilt ge als landarbeiders in de toekomst een menswaardig bestaan!;
wilt ge dat de Nieuwe Gemeenschap werkelijkheid wordt!:

Dan allen in uw vakorganisatie!!!!

Begrijpt uw taak, èn als Katholiek, èn als Nederlander.
Als Katholiek arbeider in de R. K. Arbeidersbeweging uw medewerking geven aan de heropbouw onzer samenleving, naar de richtlijnen gegeven in Rerum Novarum en Quadragesimo Anno.
Als Nederlander uw volledige arbeidskracht aan de heropbouw van het Vaderland.
Geen lid der R. K. Landarbeidersb mag tevreden zijn, vóór dat al collega's landarbeiders lid zijn van katholieke organisatie.
De adressen van uw hoofdbestuur in het bevrijde gebied zijn:
H. Nagtzaam, Ackerdijstraat 10, 's togenbosch.
G. v. Unnik, Bredascheweg D Zevenbergschehoek.
L. Magielse, v. Coothlaan 20, Roo daal.
Aan onze penningmeesters delen nog mede dat door de hoofdbestuur in het bevrijde gebied voorlopig penningmeester is benoemd:
H. Nagtzaam, Ackerdijkstraat 10, Bosch.
De plaatselijke penningmeesters wor verzocht, de maandelijkse contribu voor het hoofdbestuur steeds voor vijfde van elke maand per postwis aan genoemd adres op te zenden.
Van de geïnde contributie wordt 10 per lid en per week afgedragen aan plaatselijke afdeling der R. K. Werk denver. of K.A.J.
Vijf cent per week, per lid, wo ingehouden voor de afdelingskas en cent voor vergoeding administratie.
Het overblijvende wordt aan het Hoo bestuur overgemaakt.

Hoofdredacteur: Dr. A. Cornelissen, Nijmegen. — Redactie-adres: Groenewoudscheweg 56, Nijmegen. Uitgave en administratie: St. Annaplein 21, Tilburg.
Druk: N.V. Boekdrukkerij „Helmond", Helmond.